

LICEMIERNIK (139) *sb m*

licemiernik (139), [**lucemiernik**].

Pierwsze e jasne; -mier- (38), -mier- (1); -mier- : -mier- OpecŻyw (35:1).

sg N licemiernik (16). ◇ G licemiernika (9). ◇ A licemiernika (3). ◇ I licemierniki(e)m (1). ◇ L licemierniku (2). ◇ V licemierniku (2). ◇ pl N licemiernicy (57). ◇ G licemiernik(o)w (25). ◇ D licemiernik(o)m (6). ◇ A licemierniki (7). ◇ I licemierniki (7). ◇ L licemiernikách (1) KromRozm II, licemiernikoch (1) RejPos. ◇ V licemiernicy (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

Członek stronnictwa religijno-politycznego w Judei (II w. p.n.e. – II w. n. e.) posiadającego duże wpływy i znaczenie w społeczeństwie żydowskim, drobiazgowo przestrzegającego przepisów religijnych Tory i tradycji ustnej, wyznającego zasadę teokratyzmu (przywódcy byli przeciwnikami Saduceuszów i Herodianów i zwalczali sekty wczesnochrześcijańskie), faryzeusz; pharisaeus Vulg (139) : OpecŻyw 45v, 51, 55v, 59, 62v (13); OpecŻywList C2; A w licemiernikach to gánił/ Iż wśyftkye łwe vczynki czynili/ iżeby byli widzeni od ludzi. KromRozm II yv, b3v; Tedy przyśtąpili kniemu zwolennicy Ianowi/ mówiąc: Czemuż my y licemiernicy częłto á gęłto pośćimy: á twoi zwolennicy nie połzczą? Leop Matth 9/14, Matth 9/11, 22/15, Ioann 9 arg; Goski A14v; (marg) Licemiernicy czo byli/ á iż ich y dziś dofyć. (–) Bo Licemiernicy ná on čás byli tákowi/ ktorzy łie wyłęczáli s łpołeczności ludzkiej/ á od łpołecznych obyczáiow ich/ á łami łobie wymyłłáli á wynáydownáli dziwne á inákłze y modły/ y połtháwy y połty/ y vbiory/ y ine dziwne rzeczy. RejPos 200v; iż gdy obaczyłz tho ták przełtráłzone łumnienie łwoie/ iuż nie do Licemiernikow/ iuż nie do vmárłych łwięthych/ iuż ładney iney rády áni pomocy nie łzukay/ áni ná niebie áni ná zyemi/ ále co rychley vpaday v nog Pána łwego RejPos 311, 11v, 12v, 13v, 67, 77v (41).

W połączeniach szeregowych (18): Lud twoy ij biskupowie twoij/ miłtrzowie w piłmie nauczénij/ licemiernicy ij wśyftcy przelożénij żydowłcy ciebie mi łędzitz dali OpecŻyw 133v, 43, 68v, 69, 70v, 107v, 112; Licemiernici, nauczeni y inśzy okrutni myłłili aby mie zabili. WróbŻołt O; KrowObr 114; Ale oni wołowie łłści/ oni kłięża/ oni popi/ oni bogacze/ oni Licemiernicy/ oni Fárizeuszowie/ y łami to wzgárdzili/ y inych wiele odwodzili od thego łwiętego powołánia iego RejPos 159; Abowiem cí nędzni Licemiernicy/ á ty omyłne ná ten čás kłiążętá/ á przelożeni kápłani ludu onego/ zówždy á vłtáwicznie o tym myłłili/ iákoby łie byli mogli wydrzeć s połłuszeńłtwá Cefárzá Rzymłkiego RejPos 251, 66v, 76v, 117, 170v, 199, 208v, 277; [Tácy byli zá żydow/ co ie zwano Lucemiernicy/ ktorzy/ łmętná/ á nabożną połtáwą/ vbiorem/ á chodzeniem inákłłym/ od ludzi byli rozni/ y innymi wymyłły/ czynili domnimánie o łobie/ wielkiej łwiátołci ErazmJęzyk O2, O2v [2 r.], Ee3v, Ii2v].

W przeciwstawieniu: »licemiernik ... jawnogrzesznik« (5): Dwa człowieki przyśłzi do kołciołá/ ieden był Licemiernik/ á drugi ławnogrzesznik. RejPos 200v, 199, 202v, 214; BudNT przedm c3.

W porównaniach (4): To ielt ná ty przymowká/ ktorzy iáko Licemiernicy tylko połtáwámi łwoimi á wymyłły łwoimi okázuią nabożeńłtwo łwoie/ á ferca ich dáleko łá od Bogá. RejPos 29v; Czárth vcieka od wiernego iáko Licemiernik od Kriłtułá. RejPos 253v marg, 202v [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: licemiernik hardy (2), nadęty, nędzny (5), niewierny, pyszny (3).

Szeregi: »biskupowie (żydowscy) i (a) licemiernicy; biskupowie z licemierniki« (3;2): Biskupowie z licemierniki radę wczynili/ aby milégo pana Iezufa zabitz mogli. *OpecŻyw* 69, 74; *OpecŻywSandR nlb* 3; Támże też iuż podobno wiefz y fýcháles/ iáką rádę wczynili oni Bifkupowie á Licemiernicy około zginienia á śmierci iego *RejPos* 104v; *ArtKanc* C13. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 9 r.*].

»doktorowie (zakonni, żydowcy) i (a) licemiernicy« [szyk 3:2] (5): *OpecŻyw* 43, 51v, 52; Ná innym myełcu tenże pan przykázuye/ abyłmy czynili co kolwyek nam powyedzą doktorowye zakonni y licemyernicy/ fyedzący ná ftołcu Moizełłowym/ ále wedle wczynkow ich ábyłmy nye czynili. *KromRozm I* C4; *RejPos* 176. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»licemiernicy i duchowni« (1): KAijfáfs ze wfłytymi licemierniki ij duchownymi/ dáwłfy związatz wielmi twardo milégo Iezufa iakoby zlodzieia/ kázál filny lańtzuch na iego fłyię włóżytz *OpecŻyw* 117. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»licemiernicy i faryzeusze« (2): Vmieymyłz tu rozeznować [...] wołá Páná fwoiego/ bo tu nam powieda/ áby byłá fprawiedliwość náłzá wiefz niż Licemiernikow á Fáriseułow/ y zakonu nam frozey popráwuie. *RejPos* 181v, 159v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»hipokryte albo licemiernicy« (1): A gdy też przyłzli Hipokryte álbo Licemiernicy [*multos pharisaeorum et saducaeorum Vulg Matth 3/7*]/ rzekł im *BielKron* 137v.

»licemiernicy, (i, a) książęta (kapłańskie, żydowskie); książęta kapłańskie z licemierniki« [szyk 8:5] (12;1): *OpecŻyw* [61], 70v, 75v, 76, 77 (8); *OpecŻywSandR nlb* 3v; *WróbŻółt* L5v; Y połlali Książęthá y Licemiernicy [*Ioann 7/32: principes et pharisei*] flugi áby go poimáli *Leop ZZ*; *RejPos* 12v, 250v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.; w połączeniu niewspółrzędnym 1 r.*].

»licemiernicy i (a) mistrzowie żydowscy (a. nauczeni w zakonie)« (2): *OpecŻyw* 60v; Bo też thám dopirkoż w onych Licemiernikoch/ á w onych Miłtrzoch náuczonych w zakonie/ nawiefz fte okrucieńtwá záczyły/ przeciwko fwiętey á zbáwienney náuce iego. *RejPos* 21v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»nauczeni w zakonie (a. w piśmie) i (abo) licemiernicy« [szyk 4:2] (6): *TarDuch* B5v, B7v; *WróbŻółt* gg8v; Bo tho wam powiádam/ iefliże nie hędzie obfitowálá fprawiedliwość wálzá wiefzey niżli onych náuczonych w Zakonie/ y Licemiernikow [*scribarum et pharisaeorum*]/ nie wnidziecie do Krolełthwá niebieskiego. *Leop Matth* 5/20; *RejPos* 165v, 178. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.; przy innym szeregu 1 r.*].

»niewiernicy a licemiernicy« (1): Co fte to iuż wfzytko było okazało przed oczymá tych niewiernikow á tych Licemiernikow/ iáko tu y w tey Ewányeliey fłyzylz. *RejPos* 66v.

»licemiernicy i (a) przełożeni kapłańscy (a. w zakonie)« [szyk 1:1] (2): gdy obaczyli oni przełożeni kápłańscy/ á oni Licemiernicy/ iż ná nie fte fciągály ony przypowieści iego/ fzukáli tego pilnie *RejPos* 251, 9. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»licemiernicy i przykryci« (1): Bieda waám licemiernicy ij przykryci/ ktorzy oczyłciacie co iefł zewnątrz a w nátrzefcie pelni krádzietztwa/ nieczyłtoty/ lako^mftwa/ ij wfłech grzechow. *OpecŻyw* 76v.

Przen: Falszywie, powierzchownie ujmujący prawdy religijne, upatrujący religijność w zewnętrznych praktykach (11) : (marg) Káždy z nas Licemiernik. (–) A był fte práwie chciał dotknąć/ tedyś iefł

prawy Licemiernik z onych Licemiernikow/ ktorzy zábáwiwízy fie spráwámi swiátá tego/ niechcieli nicz dbác o spráwy Páná swoiego. *RejPos* 67; Iáko fie tych Licemiernikow wiele miedzy námi závádzá. *RejPos* 144, 10, 144, 200v [2 r.].

W połączeniach szeregowych (2): Słysz ty licemyerniku/ Ancykryftow flugo/ nyeprzyyaćyelu prawdy y krzyzá Kryftułowego. (-) Kogo ten woła ták pyęknymi przezwiłki? *KromRozm I A3*; Ale fluchay frogiego dekretu Páníkiego/ ná thákie márne Licemierniki/ á ná tákíe mnimácze o sobie/ á ná tákíe niewłtydliwe wymyflácze swiátá tego/ thák swieckie iáko y duchowne *RejPos* 200v.

Szeregi: »faryzeusze a licemiernicy« (1): Niedbayże tedy ty nic ná ty Fárizeuflze/ á ná ty Licemierniki swiátá tego/ ktorzy lzemrzá y o tobie y o tym Pánu twoim *RejPos* 169.

»licemiernik i grzesznik« (1): Skruchá czyni wyętlfem licemyernikyem y grzeflnikyem. *KromRozm I H*.

Synonim: faryzeusz.

Cf LICOMIERNIK

KN